

Religia jako czarny rynek irracjonalizmu

Autor tekstu: **Sam Harris**

Tłumacze: **Julian Jeliński, Julian Jeliński**

Christopher Hitchens napisał, z charakterystyczną dla siebie otwartością i elokwencją, że „religia jest agresywna, irracjonalna, nietolerancyjna, sprzymierzona z rasizmem, trybalizmem i bigoterią, osadzona w ignorancji i wrogości wobec wolności dociekań, pogardliwa wobec kobiet i zniewalająca dzieci”. Ten dziesięciopunktowy akt oskarżenia nie potrzebuje wparcia z mojej strony, ponieważ dowody na jego prawdziwość spadają na nas od wieków. Zostałem jednak poproszony przez redaktorów tej strony, żeby dostarczyć tego typu zbyteczne wsparcie. Nie ma powodu pędzić na pomoc osobie, która jej nie potrzebuje.

Każdy z moich esejów *On Faith* [\[1\]](#) zwracał uwagę na jakiś aspekt tego hitchensowskiego klejnotu bluźnierstwa. Ostatnio [\[2\]](#) dość szczegółowo przekonywałem, że religia jest „pogardliwa wobec kobiet”. W tym momencie proponuję dalsze przemyślenia o tym, jak religia jest „irracjonalna” i „osadzona w ignorancji”.

Racjonalność stanowi konieczność, nie wybór. Tak, jak ktoś nie może celowo przestraszyć sam siebie, tak też nie może świadomie uwierzyć w twierdzenie na podstawie złych dowodów. Jeżeli w to wątpisz, wyobraź sobie wysłuchanie następującego opisu nieudanego, noworocznego postanowienia:

„W tym roku ślubowałem być bardziej racjonalnym, ale pod koniec stycznia okazało się, że wróciłem do moich starych nawyków, wierząc w rzeczy ze złych powodów. Aktualnie wierzę, że palenie jest nieszkodliwe, że mój martwy brat wróci do życia w niedalekiej przyszłości, i że jest mi przeznaczone poślubić Angelinę Jolie, tylko dlatego, ponieważ te przekonania sprawiają, że czuję się dobrze i nadają memu życiu znaczenie”.

Oto, w jaki sposób nasze umysły funkcjonują. By uwierzyć w twierdzenie, musimy również uwierzyć, że wierzymy w nie, ponieważ jest prawdziwe. Podczas gdy uchybienia w racjonalności mogą często zostać wykryte kiedy patrzymy wstecz, zawsze pojawiają się w ciemności, poza świadomością. W każdym momencie teraźniejszości, wiara pociąga za sobą jednoczesne przekonanie, że się nie oszukujemy.

To skrępowanie naszego myślenia zawsze stanowiło problem dla religii. Religie świata, wypełnione po brzegi niewiarygodnymi ideami, musiały znaleźć jakiś sposób, by obejść racjonalność, bez wyrzekania się jej. Zalecany manewr jest zazwyczaj nazywany „wiarą” i faktycznie wydaje się działać. Wiara umożliwia osobie wmówienie sobie, że utrzymuje standardy racjonalności, jednocześnie porzucając je. Oczywiście istnieje potężna motywacja, by nie zauważyć, że jest się zaangażowanym w ten wybieg, ponieważ zauważyć to, oznacza odrzucić. Jak dobrze wiadomo, taką kognitywną gimnastykę może znacznie ułatwić obecność innych ludzi, podobnie zaangażowanych. Czasami trzeba tłumy innych, by skutecznie okłamać samego siebie.

By wesprzeć to szlachetne przedsięwzięcie, każda religia utworzyła czarny rynek irracjonalności, gdzie ludzie o podobnym sposobie myślenia mogą, nie obawiając się krytyki, wymieniać się złymi uzasadnieniami ich religijnych przekonań. Ty także możesz wejść do tej organizacji fałszywej wiedzy i samozakłamania. Poniższa metoda poskutkowała w przypadku miliardów ludzi i poskutkuje w twoim:

Jak	uwierzyć	w Boga.
Sześć Łatwych Kroków.		
1. Pierwszy,	musisz zechcieć	uwierzyć w Boga.
2. Następny, zrozum,	że to wierzenie w Boga	wobec braku dowodów jest szczególnie szlachetne.
3. Następnie, zdaj sobie sprawę,	że sama ludzka zdolność,	by wierzyć w Boga wobec braku dowodów mogła stworzyć dowód na istnienie Boga.
4. Teraz uznaj	jakąkolwiek potrzebę dodatkowych dowodów	(zarówno u siebie, jak i innych) za formę pokusy, szkodliwą dla duszy, lub deprawację umysłu.
5. Określaj	kroki 2-4 jako akty	„wiary”.

6. Wróć do kroku 2.

Powinno być jasne, że to rodzaj perpetuum mobile myślenia życzeniowego, oraz że prowadzi on, z konieczności, do zmniejszonej samoświadomości i zmniejszonego kontaktu z rzeczywistością. Ale rzekomo przynosi wiele korzyści i, gdy już je uruchomisz i rozkręcisz, znajdziesz się w doborowym towarzystwie. Co więcej, wydaje ci się, że już nigdy nie będziesz samotny.

Skorzystaj!

Przypisy:

[1] Sam Harris publikuje eseje dla "The Washington Post": patrz: [Sam Harris](#) (przyp. Tłum.)

[2] [Zakładnicy boga](#) (przy. Tłum.)

Sam Harris

Autor bestsellerowej ("New York Times"), wyróżnionej PEN Award książki - "The End of Faith: Religion, Terror, and the Future of Reason" (2005) oraz "Letter to a Christian Nation" (2006). Ukończył filozofię na Uniwersytecie Stanforda, studiował poza tym religioznawstwo, obecnie pracuje nad doktoratem z zakresu neuronauki. Udziela się medialnie w radio i telewizji, ostrzegając o niebezpieczeństwach związanych z wierzeniami religijnymi we współczesnym świecie. Mieszka w Nowym Jorku.

[Strona www autora](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 07-08-2010)

[Oryginał..](#) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,507>)

Contents Copyright © 2000-2011 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2011 Michał Przech

Autorem portalu Racjonalista.pl jest Michał Przech, zwany niżej Autorem. Właścicielami portalu są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie strony tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych

niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki prezentuje.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl